

Потенціал вуглецевих ринків Африки

Добровільні вуглецеві ринки – реальний шанс прискорити стійкий економічний розвиток Африки, але слід добре продумати план дій

Одне з ключових завдань Африки в боротьбі зі зміною клімату – визначитися з фінансуванням необхідних перетворень економіки країн континенту. Кліматичне фінансування, обіцяне Глобальною Північчю, залишається поки що більше обіцянкою, ніж реальністю, тому частиною рішення має стати розкриття колосального потенціалу добровільних вуглецевих одиниць («вуглецевих кредитів»).

Вуглецевий кредит (вуглецева одиниця) – це сертифікат на одну тонну вуглекислого газу, яка була вилучена з атмосфери (наприклад, завдяки садінню нових дерев). На добровільному вуглецевому ринку покупці – зазвичай це корпорації – купують такі одиниці, щоби компенсувати (погасити) свої викиди парникових газів, фінансуючи таким чином проекти зі скорочення викидів.

Уряди країн Африки починають розуміти, що добровільні вуглецеві ринки дають їм колосальний шанс прискорити стійкий економічний розвиток завдяки залученню на континент нового кліматичного фінансування та обмеженню викидів парникових газів. Але для того, щоби максимально скористатися цим шансом, необхідні добре продумані дії, в тому числі з боку африканських урядів.

Добровільні вуглецеві ринки дають країнам Африки колосальний шанс прискорити стійкий економічний розвиток

Саме тому ми дуже раді стати учасниками нової ініціативи, яка стартує в листопаді на Конференції ООН зі зміни клімату (COP27). «Ініціатива вуглецевих ринків Африки» (скорочено АСМІ) сприятиме різкому зростанню виробництва африканських вуглецевих одиниць, водночас забезпечуючи прозорість і справедливість прибутків від їх продажу, які будуть спрямовані на створення гарних робочих місць. Вкрай важливо, щоб африканські

уряди покладалися лише на високоякісні одиниці, прямо пов'язані з процесом декарбонізації.

За останні п'ять років попит на добровільних вуглецевих ринках у світі (вимірюваний у вигляді вилучених з обігу вуглецевих одиниць) зріз майже вчетверо. Ця тенденція формується переважно завдяки купівлям вуглецевих одиниць компаніями, що бажають виконати свої кліматичні зобов'язання. Попит на африканські вуглецеві одиниці також зростає, але відлік ведеться з низької бази. Наразі континент реалізує лише малу частину свого потенціалу. Збільшення пропозиції вуглецевих одиниць дозволило би залучити такі необхідні стійкі інвестиції в дуже різні галузі – від відновлюваної енергетики та екологічно чистих кухонних плит до сільського й лісового господарства.

Завдяки своєму досвіду роботи в органах влади ми бачимо потенціал вуглецевих ринків. Але ми також знаємо, що Африка муситиме докласти значних зусиль, щоби повною мірою скористатися цим потенціалом. 2016 року колумбійський уряд відкрив «Платформу добровільного вуглецевого ринку Колумбії» в рамках роботи, спрямованої на досягнення кліматичних цілей країни. В період з 2016 по 2019 роки кількість колумбійських вуглецевих одиниць зросла більш ніж учетверо: був створений ринок у \$20 млн, завдяки чому було висаджено понад 180 млн нових дерев.

Однак цей ринок розвивався не сам собою. Це був один із головних президентських пріоритетів, який вимагав широкої координації всього суспільства, зокрема співробітництва з Колумбійською фондовою біржею. В рамках цього процесу Колумбія сформулювала першу в Латинській Америці зелену таксономію для фінансових активів.

*До 2030 року Нігерія
зможє виробляти
вуглецеві одиниці в обсязі
понад 30 млн тонн
щороку, що буде
приносити понад \$500
млн на рік*

В Африці амбіції стати регіональним кліматичним лідером демонструє Нігерія, де 2021 року було прийнято закон «Про зміну клімату». Крім того, ця країна взяла на себе зобов'язання досягти нетто-нульових викидів парникових газів до 2060 року. У вересні президент Нігерії Мохаммаду Бухарі відкрив перше засідання Національної ради зі зміни клімату, а його адміністрація має намір використати вуглецеві одиниці як інструмент досягнення кліматичних цілей країни та цілей в сфері стійкого розвитку. За нашими

оцінками, до 2030 року Нігерія зможе виробляти вуглецеві одиниці в обсязі понад 30 млн тонн щороку, що буде приносити понад \$500 млн на рік.

Проте новостворений африканський ринок вуглецевих одиниць стикається з чималою кількістю перешкод, що заважають його зростанню, в багатьох країнах континенту. Серед цих перешкод – нестача організаторів проєктів, спроможних масштабно працювати, складність ландшафту регулювання, неадекватність методологій оцінки й сертифікації вуглецевих одиниць, сумніви в чесності. Щоби допомогти подолати ці бар'єри, ініціатива АСМІ (ми входимо до її керівного комітету разом з лідерами 11 інших африканських країн, а також експертами з вуглецевого ринку) скористається конференцією COP27 для представлення першої дорожньої карти, що описує всі складові екосистеми добровільного вуглецевого ринку.

Нашим ключовим пріоритетом стане допомога африканським урядам у формуванні національних планів розвитку таких ринків; досвід Колумбії зможе стати для них взірцем. Ці плани будуть спрямовані на підтримку виробництва вуглецевих одиниць, пояснюючи обов'язки уряду, впроваджуючи ринкові стимули й створюючи прозоре регулювання цього сектору з урахуванням обов'язків конкретної країни відповідно до Паризької кліматичної угоди. Нігерія стане однією з перших країн, що затвердить такий план, розраховуючи на швидкий розвиток і зростання масштабів виробництва вуглецевих одиниць.

Згадати про Паризьку угоду вкрай важливо, тому що має місце певне непорозуміння щодо встановлених нею правил вуглецевих одиниць. Щоб уникнути подвійного обліку в тих випадках, коли дві країни торгують між собою вуглецевими одиницями, лише одна з них зможе враховувати ці одиниці як свої «національно визначені внески» (термін на позначення роботи зі зменшення викидів, що використовується в Паризькій угоді). Втім, у випадках, коли вуглецеві одиниці продаються іноземним компаніям, жодної плутанини чи суперечностей не виникає: покупці можуть використовувати африканські вуглецеві одиниці без занепокоєння щодо дублювання обліку.

*Без міжнародного
фінансування ці
кліматичні цілі
залишаться*

Ми вважаємо, що такий підхід цілком відповідає букві й духу міжнародного співробітництва в боротьбі зі зміною клімату, адже фінансування, що надходитиме від іноземних покупців на добровільних

недосяжними

вуглецевих ринках, забезпечить африканським країнам ресурси, необхідні для виконання їхніх власних національно визначених внесків. Без міжнародного фінансування ці кліматичні цілі залишаться недосяжними.

Так, деякі покупці можуть вимагати від країн, що володіють вуглецевими одиницями, щоб ті не враховували продані одиниці в рамках своїх національних внесків. Вони можуть вимагати цього або для демонстрації максимального ефекту своїм акціонерам, або задля виконання норм регулювання в своїх країнах. У цих випадках африканські країни можуть додати до ціни певну премію. Втім, ми не вважаємо, що в підсумку подібні вимоги відіграватимуть хоч трохи важливу роль у добровільному використанні вуглецевих одиниць компаніями.

Керівний комітет АСМІ розраховує, що до 2030 року з обігу щорічно вилучатиметься 300 мегатонн африканських вуглецевих одиниць. Це в 19 разів більше порівняно з 2020 роком. Може здатися, що це заважке завдання, але насправді для його виконання потрібно, щоб попит та пропозиція просто продовжували зростати приблизно такими темпами, якими вони зростали в останні роки. До 2050 року комітет планує вилучати з обігу ще разючіші обсяги вуглецевих одиниць – 1,5 гігатонни на рік. Це дозволить мобілізувати капітал загальною сумою \$120 млрд щорічно. На такому рівні вуглецеві ринки перетворяться на одну з найбільших галузей на континенті й зможуть забезпечувати понад 100 млн робочих місць.

Ініціатива АСМІ покликана ліквідувати бар'єри на шляху подальшого зростання вуглецевих ринків. Ми запрошуємо уряди країн континенту долучитися до цієї важливої місії.

(c) Project Syndicate 2022

Ємі Осінбаджо

Ємі Осінбаджо (Yemi Osinbajo) – віце-президент Нігерії з 2015 року.

Іван Дуке Маркес

Іван Дуке Маркес (Iván Duque Márquez) – колумбійський політичний і державний діяч, президент Колумбії (2018 – 2022).

